

Activiteiten en projecten van de SZH

De SZH doet veel om de zeldzame rassen te behouden. Dit gebeurt meestal door terugkerende activiteiten, maar soms wordt er in samenwerking met andere partijen een project gestart.

Een activiteit van de SZH die nog steeds loopt, is het paraplubestand. Maar hoe staat het met de voortgang van de andere activiteiten en projecten van de SZH? Een impressie en update.

Ondernemen met zeldzaam vee

De beste manier om onze veerassen van Nederlandse bodem in stand te houden, is ze weer onderdeel van onze maatschappij te maken. Met ze te ondernemen vanwege

hun robuuste eigenschappen, dubbel-doelfunctie, herkenbare eigenschappen en bijzondere smaken.

Dat dat niet makkelijk is, weten we. Ze produceren minder melk dan de zwartbonte Holsteiner en ze geven minder vlees dan de productiekippen die voor het vlees gehouden worden. Desondanks zijn er boeren die nieuwe wegen inslaan en ondernemen met onze oorspronkelijke rassen.

In de provincie Gelderland zijn in septem-

ber jongstleden een tiental bedrijven bij elkaar gekomen die Lakenvelders, MRIJ-runderen, Blaarkoppen, Brandrode runderen, Bonte geiten, de Nederlandse witte geit, landvarkens, Friese melkschapen en diverse kippenrassen houden.

In een workshop is er met elkaar stilgestaan bij de factoren die maken dat het kan. Wat de succesfactoren zijn, zodat er wel degelijk een boterham mee te verdienen is. Maar ook de randvoorwaarden die nodig zijn om met deze dieren te ondernemen. Hun groeiambities en hoe de kracht van het verhaal van de dieren de verkoop kan stimuleren. Het was een inspirerende

De Wilde Boerin

Linette Mak (1982) is projectleider bij de SZH. Zij houdt zich vooral bezig met het ondersteunen van ondernemers uit Gelderland om het economisch perspectief te vergroten met het houden van lokale veerassen.

Ze groeide op in West-Friesland tussen de appels, peren en pruimen. Ze is opgeleid als gedragswetenschapper, maar voelt zich meer een foodpionier. Linette wordt geïnspireerd door mensen die het anders durven te doen en van gebaande paden afwijken, zoals de houders van zeldzame veerassen. Inmiddels woont ze op een boerderij waar ze, onder de vleugels van 'graangoeroe' Theo Bastiaens, oergranen verbouwt.

Linette werkte eerder voor de Vrienden van het Platteland, waar zij zich inzette

om de dialoog tussen boeren en burgers aan te jagen, en bij Stichting Landwaard om lokaal voedsel tot waarde te brengen. Naast haar werk bij de SZH zet Linette zich eveneens in voor sociale ondernemers in de food & design-sector en verdiept ze zich in het thema eetcultuur. In dat kader werkt ze voor een internationaal netwerk

van fooddesigners, The Dutch Institute of Food & Design en is ze initiatiefnemer van het platform De Wilde Boerin over voedsel en seksuele gezondheid.

Haar favoriete boerderijdier is de Nederlandse landgeit. Deze dieren komt ze altijd tegen tijdens haar hardloopprondje over het landgoed waar ze woont.

De Wilde Boerin achter de ploeg met Theo Bastiaens

Waar te koop?

- Vleespakketten van Fernand zijn te koop via Boeren en burens in Leiden of zijn op zaterdag af te halen op de Zijldijk in Warmond. Zie ook: www.boterhuispolder.nl
- Rauwmelkse kaas/melk, vlees, brood en overige producten van boerderij Buitenverwachting zijn op zaterdag te koop tussen 10.00 en 17.00 uur op Vlietkade in Hoogmade of kunnen op afspraak worden afgehaald. Zie ook: www.boerderijbuitenverwachting.nl
- Blaarkopboter is te koop in diverse kaasspeciaalzaken en iedere zaterdag van 8.00 tot 14.00 uur op de markt in Warmond. Voor verkooppunten door het land zie: www.desophiahoeve.nl

bijeenkomst die heel toepasselijk bij Boerderij Veld & Beek gehouden werd.

Inspirerende voorbeelden

Niet alleen in Gelderland houden ondernemers zich bezig met het zoeken naar een duurzaam economisch verdienmodel met het houden van lokale veerassen.

Excursie naar de Lakenvelders van Mariënwaerd op de beheerdersdag

Bram de Jong

Dit houdt ook andere ondernemers in Nederland bezig. En ondernemers in de rest van Europa. Onlangs waren we bij het tweedaagse congres 'Plant and Animal Genetic Resources' van gelijkgestemden in Nantes, Frankrijk. Hier werden vier best practices gepresenteerd. Dit betrof inspirerende voorbeelden van zeldzame plantenveerassen die aantonen hoe je behoud van genetische bronnen en economische waarde combineert. Het betreft: Solingraan uit Italië (video: <https://vimeo.com/280509737/0ca4562281>); het Turopoljevarken uit Kroatië (video: <https://vimeo.com/280545477/b08f19b473>), Gwellzuivel uit Frankrijk (video: <https://vimeo.com/280521414/f0638a487a>) en Spitskool uit Duitsland (video: <https://vimeo.com/280509737/0ca4562281>).

Heel verfrissend om te horen hoe zij behoud van onze genetische bronnen combineren met een boterham verdienen. Wil je meer weten van deze bedrijven? Zie: <http://www.geneticresources.eu/events-conferences/conference-2018>

Beheerdersdag op Mariënwaerd

Een belangrijke groep grondbezitters in Nederland die ook nadenken over duur-

Ideën uitwisselen en ervaringen delen

zaam economisch beheer en onderhoud van land zijn gemeentes, Waterschappen, natuurorganisaties en landgoedeigenaren. Tijdens de jaarlijkse beheerdersdag op Landgoed Mariënwaerd kwamen zij bijeen om hun kennis en ervaringen uit te wisselen. De SZH was ook van de partij. Onze voorzitter Geert Boink verzorgde samen met baron Van Verschuer een excursie naar de Lakenvelders op het landgoed en beiden gaven een overzicht van de voor- en nadelen van oorspronkelijke rassen in beheer en onderhoud.

Excursie voor studenten

Ook dit jaar organiseerde de SZH een excursie voor studenten Diergeneeskunde in het kader van educatie en kennismaken met bedrijven met zeldzame rassen en wel op 10 oktober naar het Groene Hart. Voor vertrek gaf Anouck Schurink van het CGN een presentatie over het bewaren van onze genetische bronnen in de genenbank. Daarna gingen ze de rassen in levenden lijve zien. Eerst de Lakenvelders van Fernand de Willigen op boerderij Boterhuispolder. Ze waren al van ver te zien in de veenweide. Fernand vertelde over zijn coming of age van muzikant tot eigen-gereide lerende boer met weidevogelbeheer.

De lakenvelders stonden ons al op te wachten in de morgenzon

'Ik wilde niet gaan melken, dus koos ik voor de Lakenvelder voor het vlees. In de toekomst willen we langzamerhand opschalen, zodat we per maand een dier kunnen verwerken voor verkoop. Mijn zoon wil nu toch onze Lakenvelders gaan melken, daarom ben ik inmiddels twee ochtenden aan het melken bij collega-boer Theo Warmerdam. Tja, dan kan ik het nog eens overnemen als hij ziek is of ergens naartoe wil.'

Bij de lunch aten de studenten op het

brood van dorpsbakker Annemarie rauw-melkse koeienkazen en kaas van Nederlandse bonte geiten met natuurkorst en vleeswaren van Bonte Bentheimer en Suarez. 'De kaas is zo lekker, met elk verschillend stukje brood wil ik een andere kaassoort proeven. Ik zit zo vol, maar ik ga toch nog even door met proeven', was een reactie.

Biologische boer Henk van Rijn, vijfde generatie op de boerderij Buitenverwachting, vertelde over het multifunctionele bedrijf dat hij samen met zijn zonen Bas en Corneel runt. In de stal werd de uit de hand gelopen passie voor de Nederlandse bonte geit bekeken.

Boerenboter cum laude

Tot slot bezochten de studenten de Sophiahoeve waar Theo Warmerdam Groninger blaarkoppen houdt en melkt. Van de melk maakt hij de beroemde Leidse kaas en roomboter. Enthousiast vertelde hij dat zijn boter gekozen is tot de beste

(blaarkoppen)boter van Nederland. Dat wilden ze natuurlijk proeven. Ze kregen koek met boter (zie foto). 'Ik eet liever alleen de boter op, want die is zo enorm lekker! Waar kun je deze boter kopen?', verzuchtte een student. Via Theo's dochter, die in Utrecht studeert, kunnen nu ook studenten daar de boter bemachtigen. ●

Smaakmaker-boerin

Marrit Kyung Ok Schakel is biologische boerin, antropoloog en sinds eind augustus 2018 project-communicatiemedewerker bij Stichting Zeldzame Huisdierrassen.

Daarnaast is ze voorzitter van Slowfood Youth Network Amsterdam. Haar roots liggen in Zuid-Korea en ze beleefde haar jongere jaren op het Friese platteland in het idyllische Tsjerkwert.

Als 'smaakmaker' wordt haar passie voor kleinschaligheid goed zichtbaar in haar werk op de biologische boerderij Buitenverwachting te Hoogmade. Hier maakt ze halfharde Nederlandse bonte geitenkaas en koespecifieke standyoghurt (Groene Hart, streekproduct 2017). In de toekomst wil ze laten zien dat een kleinschalige geitentak met zeldzame huisdieren rendabel

kan zijn. Dit wil ze onder andere door het ontwikkelen van een streekgebonden schimmelkaasje. Ze zoekt daarom voor investeerders en nieuwsgierige fijnproevers in ruil voor een kaasproeverij en/of kaaslevering. In 2018 volgt hiervoor een minicampagne.

Haar Koreaanse lievelingsdier is de Keizerlijke zwarte kip. Deze kip heeft een prachtige uitstraling en wordt goed verzorgd door haar vriendin-schatbewaarder Seung Sook. De Nederlandse bonte geit komt daarna, omdat de melk van deze geit enorm verfijnd is en fris van smaak.